Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296625

Passenger Perspectives and Determinants Influencing the Acceptance of Professional Roles of Female Commercial Pilots in the Thai Air Transport Industry

Krit Witthawassamrankul, Ganyanat Nattamangkang, Sudarath Tolanuwat and Iratrachar Amornpipat
Aviation Personnel Development Institute, Kasem Bundit University, Thailand
E-mail: krit.wit@kbu.ac.th, ORCID ID: https://orcid.org/0009-0002-9267-8451
E-mail: ganyanat.nat13@gmail.com, ORCID ID: https://orcid.org/0009-0008-5216-9250
E-mail: sudarath.tol@kbu.ac.th, ODCIR ID: https://orcid.org/0009-0002-2142-8420
E-mail: iratrachar.amo@kbu.ac.th, ORCID ID: https://orcid.org/0009-0000-1223-5657
Received 18/12/2025 Revised 27/12/2025 Accepted 27/01/2026

Abstract

Background and Aims: The acceptance of female commercial pilots in Thailand is important for promoting gender equality and women's rights in a highly specialized profession, while simultaneously expanding the aviation human resource base to address pilot shortages in the aviation industry. Moreover, it contributes to enhancing the international image of Thai airlines. This research aimed to examine the factors influencing the acceptance of the role of Thai female commercial pilots, to explore Thai passengers' perceptions and experiences with female pilots, and to compare levels of acceptance based on passengers' personal characteristics and travel experiences in Thailand.

Methodology: The sample consisted of 400 Thai passengers aged 18 years and above who had previously used airline services operating in Thailand. Quota sampling was employed by allocating equal numbers of respondents to each generational group, with 100 participants per group. This quantitative study collected data using a structured questionnaire. Descriptive statistics, including mean, frequency, percentage, and standard deviation, were used to summarize the data. Inferential statistics, including F-tests and one-way analysis of variance (One-Way ANOVA), were applied to examine differences among groups.

Results: The findings revealed that Thai passengers demonstrated the highest level of acceptance of the role of Thai female commercial pilots (M = 4.28, S.D. = 0.702). This high level of acceptance reflected strong confidence in female pilots' professional competence and skills, aviation safety, travel behavior and service selection, social and family acceptance, gender equality and role modeling, as well as policy support and promotion. In terms of travel experience, passengers who traveled by air one to three times per year generally reported having flown with Thai female commercial pilots one to two times. Their awareness of female pilots was mainly derived from airline publicity and personal experience with low-cost airline services. Furthermore, comparisons of acceptance levels revealed statistically significant differences at the 0.05 level based on gender, age group or generation, education level, frequency of air travel, experience flying with female pilots, sources of information, and type of airline service used.

Citation: Witthawassamrankul, K., Nattamangkang, G., Tolanuwat, S., & Amornpipat, I. (2026). Passenger Perspectives and Determinants Influencing the Acceptance of Professional Roles of Female Commercial Pilots in the Thai Air Transport Industry. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296625;
DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296625

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296625

Conclusion: Thai passengers exhibited a very high level of acceptance of Thai female commercial pilots. However, acceptance levels differed significantly according to personal characteristics and travel experiences. The findings suggest that airlines can utilize these results to develop policies and communication strategies that enhance public confidence in aviation safety and reinforce the professional competence and skills of female commercial pilots. In addition, the results can support efforts to promote gender equality by highlighting and strengthening the professional roles of female pilots in the aviation industry.

Keywords: Social Acceptance; Female Commercial Pilots; Gender Equality; Aviation Business; Passenger Behavior

Citation: Witthawassamrankul, K., Nattamangkang, G., Tolanuwat, S., & Amornpipat, I. (2026). Passenger Perspectives and Determinants Influencing the Acceptance of Professional Roles of Female Commercial Pilots in the Thai Air Transport Industry. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296625;
DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296625

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296625

การวิเคราะห์ทัศนคติของผู้โดยสารและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับบทบาทเชิงวิชาชีพของนักบินพาณิชย์หญิงในอุตสาหกรรมการขนส่งทางอากาศของไทย

กฤษณ์ วิทวัสสำราญกุล, กัญญาณัฏฐ์ ณัฏฐมั่งคั่ง, สุดารัตน์ โตลานุวัตร และไอย์รัชรชา อมรพิพัฒน์
สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การยอมรับบทบาทนักบินพาณิชย์หญิงในประเทศไทยมีความสำคัญต่อการส่งเสริมความเสมอภาคและสิทธิสตรีในวิชาชีพที่ต้องใช้ความเชี่ยวชาญสูง ควบคู่กับการขยายฐานทรัพยากรบุคลากรเพื่อลดปัญหาการขาดแคลนนักบินในอุตสาหกรรมการบิน อีกทั้งยังช่วยยกระดับภาพลักษณ์สายการบินไทยให้มีความเป็นสากล การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับบทบาทของนักบินพาณิชย์หญิงสัญชาติไทย ศึกษาประสบการณ์การรับรู้ของผู้โดยสารชาวไทยที่มีต่อนักบินพาณิชย์หญิง และเปรียบเทียบระดับการยอมรับบทบาทของนักบินพาณิชย์หญิงในประเทศไทยตามปัจจัยส่วนบุคคลและประสบการณ์การเดินทาง

ระเบียบวิธีการวิจัย: กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้โดยสารชาวไทยที่เคยใช้บริการสายการบินที่ให้บริการในประเทศไทยและมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ใช้วิธีการสุ่มแบบกำหนดโควตา (Quota Sampling) โดยจัดสัดส่วนตัวอย่างให้เท่ากันในแต่ละกลุ่มเจเนอเรชัน กลุ่มละ 100 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 400 คน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความถี่ ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่า F และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัย: ผลการวิจัยพบว่า ผู้โดยสารชาวไทยมีการยอมรับบทบาทของนักบินพาณิชย์หญิงสัญชาติไทยอยู่ในระดับมากที่สุด (M = 4.28, S.D. = 0.702) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมั่นในความสามารถและทักษะของนักบินหญิง ความปลอดภัยในการทำการบิน ตลอดจนการยอมรับในมิติของพฤติกรรมการเดินทาง การตัดสินใจเลือกใช้บริการ การยอมรับจากสังคมและครอบครัว ความเท่าเทียมทางเพศ และการสนับสนุนเชิงนโยบาย ในด้านประสบการณ์การเดินทาง ผู้โดยสารชาวไทยที่เดินทางโดยเครื่องบินปีละ 1–3 ครั้ง ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การเดินทางในเที่ยวบินที่มีนักบินพาณิชย์หญิงสัญชาติไทยทำการบินจำนวน 1–2 ครั้ง โดยการรับรู้ดังกล่าวเกิดจากการประชาสัมพันธ์ของสายการบินร่วมกับประสบการณ์การใช้บริการสายการบินต้นทุนต่ำ นอกจากนี้ ผลการเปรียบเทียบระดับการยอมรับบทบาทของนักบินพาณิชย์หญิงในประเทศไทยพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตามปัจจัยด้านเพศ กลุ่มอายุหรือเจเนอเรชัน ระดับการศึกษา ความถี่ในการเดินทางทางอากาศ การรับรู้อาชีพนักบินพาณิชย์หญิง ประสบการณ์การเดินทาง ช่องทางการรับรู้ข้อมูล และประเภทสายการบินที่ใช้บริการ

คำสำคัญ: การยอมรับทางสังคม; นักบินพาณิชย์หญิง; ความเท่าเทียมทางเพศ; ธุรกิจการบิน; พฤติกรรมผู้โดยสาร

บทนำ

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมการบินถือเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่สำคัญของโลกยุคปัจจุบัน หนึ่งในอาชีพที่มีสำคัญในอุตสาหกรรมการบินคืออาชีพนักบิน และอาชีพนักบินพาณิชย์ถือว่าเป็นหนึ่งในอาชีพที่ได้รับการยอมรับอย่างสูงจากสังคมมาอย่างยาวนาน เนื่องจากเป็นอาชีพนี้มีความจำเป็นสูงที่ต้องอาศัยความรู้ ความแม่นยำ ความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และการตัดสินใจที่เด็ดขาดภายใต้สถานการ์ณที่มีความกดดัน ดังนั้นนักบินพาณิชย์ทุกคนจะต้องมีสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตที่แข็งแรง ในการฝึกฝนนักบินหนึ่งคนจะต้องมีความเข้มงวดที่อยู่ภายใต้มาตรฐานความปลอดภัยที่เคร่งครัดตามหลักของกฎสากลโลกเพราะการขึ้นบินในแต่ละครั้ง

Citation: Witthawassamrankul, K., Nattamangkang, G., Tolanuwat, S., & Amornpipat, I. (2026). Passenger Perspectives and Determinants Influencing the Acceptance of Professional Roles of Female Commercial Pilots in the Thai Air Transport Industry. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296625;
DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296625

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296625

ความรับผิดชอบสูงสุดอยู่ที่การตัดสินใจของนักบิน ขั้นพื้นฐานนักบินพาณิชย์ทุกคนจำเป็นที่จะต้องถือใบอนุญาตในการทำการบิน และต้องตรวจเช็คสุขภาพร่างกายและความรู้ความสามารถอย่างเป็นประจำตามกฎของ CAAT (Civil Aviation Authority of Thailand), ICAO (International Civil Aviation Organization), FAA (Federal Aviation Administration) หรือ JAA (Joint Aviation Authorities) หากพิจารณาโครงสร้างของบุคลากรในสายอาชีพนักบินนี้ จะพบว่าจำนวนของนักบินพาณิชย์หญิงมีจำนวนยังไม่ค่อยมากนัก จะเห็นได้จากสัดส่วนจำนวนนักบินหญิงที่ค่อนข้างน้อยกว่าจากจำนวนของนักบินชายอย่างเห็นได้ชัด ทั้งในระดับประเทศไทยและระดับโลก แม้ว่าในปัจจุบันสังคมจะตื่นตัวในการให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมทางเพศ และมีการส่งเสริมให้ผู้หญิงก้าวเข้าสู่อาชีพในที่เคยถูกมองว่าเหมาะสมกับเพศชายมากกว่าก็ตาม (Civil Aviation Authority of Thailand, 2023) จากบทความข้อมูลขององค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (ICAO) ณ ปี 2023 พบว่านักบินหญิงทั่วโลกมีสัดส่วนเพียง 5.18% ของนักบินทั้งหมด ขณะที่ในประเทศไทย ตัวเลขสัดส่วนนักบินหญิงยังคงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโลก ซึ่งส่งผลสะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายด้านการยอมรับทางสังคมและอุปสรรคต่าง ๆ ที่นักบินหญิงต้องเผชิญในอาชีพนี้ (International Civil Aviation Organization, 2023)

สาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้หญิงไทยยังคงมีจำนวนที่น้อยในอาชีพนักบินพาณิชย์ อาจเป็นเพราะทัศนคติดั้งเดิมของสังคมไทย ที่ยังมีความเชื่อเดิมว่าอาชีพนักบินนั้นเป็นงานที่ต้องอาศัยความแข็งแกร่ง ความกล้าหาญและการตัดสินใจที่เด็ดขาด ซึ่งอาจจะถูกเชื่อว่าเป็นคุณลักษณะที่ผู้ชายมีความได้เปรียบมากกว่าผู้หญิง อีกทั้งในอดีตของไทย ภาพของนักบินพาณิชย์จำนวนไม่น้อยมาจากพื้นฐานของการเป็นนักบินทหารหรือทหารอากาศ ซึ่งทำให้อาชีพนี้ถูกเชื่อว่าภาพลักษณ์ของความมั่นคงและน่าเชื่อถือมาจากชายเป็นใหญ่ อย่างไรก็ตาม เสียงสะท้อนจากผู้โดยสารบางกลุ่ม รวมถึงทัศนคติของสังคมต่อ “นักบินหญิง” กลับยังคงสะท้อนความไม่มั่นใจหรือมีอคติทางเพศแฝงอยู่ในระดับหนึ่ง เช่น ความกังวลต่อความสามารถในการตัดสินใจภายใต้แรงกดดัน ความแข็งแกร่งทางอารมณ์ หรือแม้แต่ความทนทานในการทำงานในสภาพแวดล้อมที่มีความเสี่ยงสูง สถานการณ์โลกในปัจจุบันเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน เมื่อองค์กรและสายการบินต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศหันมาสนใจและได้มีนโยบายส่งเสริมความหลากหลายทางเพศ (Gender Diversity) และความเท่าเทียมทางโอกาสในการทำงานมากขึ้น โดยมีการเปิดรับนักบินหญิงเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ผู้หญิงหลายคนมีแรงบันดาลใจและความมั่นใจในการก้าวเข้าสู่สายอาชีพนี้มากขึ้น ในประเทศไทยเองเริ่มมีนักบินพาณิชย์หญิงปรากฏในสายการบินหลักและสายการบินต้นทุนต่ำเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ถึงแม้ว่าสัดส่วนจะยังถือว่าน้อย แต่ก็สะท้อนถึงทิศทางการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยที่เริ่มยอมรับในศักยภาพและบทบาทของผู้หญิงในอาชีพนี้มากขึ้นกว่ายุคที่ผ่านมา (สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย, 2568)

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา องค์กรและสายการบินทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศเริ่มหันมาให้ความสำคัญกับประเด็นความหลากหลายทางเพศ (Gender Diversity) และส่งเสริมโอกาสที่เท่าเทียมกันมากขึ้น มีการเปิดรับนักบินหญิงเข้าสู่วงการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้หญิงจำนวนมากมีแรงบันดาลใจและความกล้าที่จะเดินเข้าสู่เส้นทางอาชีพนี้ ซึ่งจำนวนของนักบินพาณิชย์หญิงในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีทั้งนักบินผู้ช่วย (Co-Pilot) และกัปตันหญิง (Captain) ประจำการในสายการบินต่าง ๆ แต่ยังคงทีมีสัดส่วนอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับนักบินชาย ข้อมูลจาก Bangkok Post ปีพ.ศ.2559 ระบุว่ามีเพียง 2% ของนักบินพาณิชย์หญิงในประเทศไทย 67 เท่านั้น ขณะที่นักบินทั่วประเทศมีมากกว่า 3,350 คน และปัจจุบันอย่างสายการบินไทยที่ไม่เคยเปิดรับสมัครนักบินพาณิชย์หญิงมาก่อนได้ทำการเปิดรับสมัครผู้หญิงเป็นนักบินของสายการบินไทยครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2567 ซึ่งเริ่มสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยที่เริ่มเปิดใจยอมรับในศักยภาพของผู้หญิงในบทบาทนี้มากขึ้น อีกหนึ่งบริบทของอุตสาหกรรมการบินที่กำลัง

Citation: Witthawassamrankul, K., Nattamangkang, G., Tolanuwat, S., & Amornpipat, I. (2026). Passenger Perspectives and Determinants Influencing the Acceptance of Professional Roles of Female Commercial Pilots in the Thai Air Transport Industry. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296625;
DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296625

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296625

เผชิญกับการขาดแคลนบุคลากรทางการบิน โดยเฉพาะนักบินจากผลกระทบของ COVID-19 และการขยายตัวของสายการบินต้นทุนต่ำ ยังเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงเข้าสู่อาชีพนี้จึงเป็นแนวทางที่ไม่ใช่แค่สร้างความเท่าเทียมทางเพศ อย่างไรก็ตาม แม้จะมีความก้าวหน้าในด้านนโยบายสนับสนุน แต่ในบางสังคมของประเทศไทย ยังมีการตั้งคำถามและความลังเลเกี่ยวกับความสามารถของนักบินหญิง ซึ่งอาจส่งผลต่อการยอมรับและความเชื่อมั่นของสาธารณชนที่มีต่อนักบินพาณิชย์หญิงและยังมีบริบทของสังคมไทยปัจจุบัน เพราะทัศนคติเหล่านี้ส่งผลโดยตรงต่อภาพลักษณ์ของสายการบิน และความเชื่อมั่นต่อความปลอดภัยของผู้โดยสาร ปกติความคิดและทัศนคติของผู้โดยสารนั้นยังส่งผลต่อบทบาทของผู้หญิงในอาชีพที่ท้าทายอย่างนักบินพาณิชย์ ซึ่งในปัจจุบันจะพบเห็นได้ว่าความแตกต่างทางความคิดในช่วงวัยหรือเจเนอเรชั่น (Generational Differences) ยังมีความเห็นที่ต่างกันอยู่ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาในแง่ของการยอมรับและความคาดหวังต่อเพศหญิงในวิชาชีพที่เคยถูกจำกัดไว้สำหรับเพศชายเป็นหลัก (ICAO data on the status of global aviation gender equality (ICAO), 2023)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการยอมรับบทบาทของนักบินพาณิชย์หญิงในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาประสบการณ์การใช้บริการสายการบินไทย
3. เพื่อเปรียบเทียบการยอมรับบทบาทของนักบินพาณิชย์หญิงในประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาททางเพศและการยอมรับบทบาทในอาชีพ

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาททางเพศ (Gender Roles) อธิบายว่าความเป็นชาย (Masculinity) และความเป็นหญิง (Femininity) มิได้เป็นเพียงลักษณะทางชีวภาพ หากแต่เป็นชุดของคุณลักษณะ พฤติกรรม และความคาดหวังที่สังคมหล่อหลอมและกำหนดให้แก่บุคคล แนวคิดดั้งเดิมมองบทบาททางเพศในลักษณะสองขั้ว โดยถือว่าความเป็นชายและความเป็นหญิงเป็นลักษณะที่ตรงข้ามกัน อย่างไรก็ตาม แนวคิดร่วมสมัยเสนอว่าคุณลักษณะทั้งสองมิติมีความเป็นอิสระต่อกัน บุคคลสามารถมีระดับความเป็นชายและความเป็นหญิงสูงหรือต่ำได้พร้อมกัน (Spence & Helmreich, 1979)

Parsons และ Bales (1955) อธิบายบทบาททางเพศผ่านลักษณะพฤติกรรม โดยเชื่อมโยงความเป็นชายกับพฤติกรรมเชิงภารกิจ (Instrumental Behavior) เช่น ความเป็นผู้นำ ความเด็ดขาด และการมุ่งบรรลุเป้าหมาย ขณะที่ความเป็นหญิงสะท้อนผ่านพฤติกรรมเชิงความสัมพันธ์ (Expressive Behavior) เช่น ความเอาใจใส่และการคำนึงถึงผู้อื่น แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับ Bakan (1966) ที่เสนอว่าความเป็นชายเกี่ยวข้องกับลักษณะตัวแทน (Agency) และความเป็นหญิงเกี่ยวข้องกับลักษณะการมีส่วนร่วม (Communion) ซึ่งทั้งสองลักษณะมีบทบาทสำคัญต่อการทำงานในบริบทวิชาชีพ โดยเฉพาะอาชีพที่ต้องใช้ทั้งการตัดสินใจและการทำงานร่วมกับผู้อื่น

Bem (1974, 1981) เสนอกรอบแนวคิดที่เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญ โดยมองว่าความเป็นชายและความเป็นหญิงเป็นมิติที่แยกจากกัน และสามารถดำรงอยู่ร่วมกันในบุคคลเดียวได้ พร้อมจำแนกบทบาททางเพศออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ ความเป็นชายสูง ความเป็นหญิงสูง ความเป็นชายและหญิงสูง (Androgyny) และทั้งสองมิติต่ำ (Undifferentiated) บุคคลที่มีลักษณะแบบ Androgyny มีความยืดหยุ่นในการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะเชิงบวกในบริบทของอาชีพนักบินพาณิชย์ ที่ต้องใช้ทั้งภาวะ

Citation: Witthawassamrankul, K., Nattamangkang, G., Tolanuwat, S., & Amornpipat, I. (2026). Passenger Perspectives and Determinants Influencing the Acceptance of Professional Roles of Female Commercial Pilots in the Thai Air Transport Industry. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296625;
DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296625

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296625

ผู้นำ ความเด็ดขาด และความมั่นใจ ควบคู่กับการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และการคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้อื่น ทั้งนี้ การยอมรับบทบาทในอาชีพเป็นกระบวนการทางสังคมที่ได้รับอิทธิพลจากค่านิยมและกรอบความคิดเกี่ยวกับบทบาททางเพศ ทฤษฎีโครงสร้างทางความคิดเกี่ยวกับเพศ (Gender Schema Theory) อธิบายว่าบุคคลซึมซับและจัดระเบียบข้อมูลเกี่ยวกับบทบาททางเพศผ่านกรอบความคิดที่สังคมสร้างขึ้น ส่งผลให้บางอาชีพถูกเชื่อมโยงกับเพศใดเพศหนึ่งโดยอัตโนมัติ อาชีพที่ต้องอาศัยความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบสูง และความปลอดภัย เช่น นักบินพาณิชย์ จึงมักถูกเชื่อมโยงกับบทบาททางเพศแบบความเป็นชาย (Bem, 1981)

นอกจากนี้ ทฤษฎีความสอดคล้องของบทบาท (Role Congruity Theory) ของ Eagly และ Karau (2002) ชี้ให้เห็นว่า อคติและการต่อต้านมักเกิดขึ้นเมื่อบทบาททางเพศของบุคคลไม่สอดคล้องกับบทบาททางสังคมที่คาดหวัง โดยเฉพาะในกรณีของบทบาทผู้นำ การยอมรับนักบินพาณิชย์หญิงจึงสะท้อนถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางสังคม จากการตัดสินบนพื้นฐานของเพศ ไปสู่การให้ความสำคัญกับความสามารถความเป็นมืออาชีพ และมาตรฐานความปลอดภัยเป็นหลัก

2. แนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติการบินของนักบินพาณิชย์

หน้าที่และความรับผิดชอบของนักบินพาณิชย์สามารถสังเคราะห์เป็นกระบวนการปฏิบัติการบินตามลำดับขั้นตอนการทำงานจริง โดยเริ่มจากการเตรียมการบิน การปฏิบัติการบิน และการจัดการภายหลังการบินและภาวะฉุกเฉิน ในขั้นตอนการเตรียมการบิน (Pre-flight Operations) นักบินต้องใช้ทักษะการวิเคราะห์และการวางแผนอย่างรอบคอบ ตั้งแต่การตรวจสอบความพร้อมของอากาศยาน การคำนวณน้ำหนักและสมดุล การวางแผนเส้นทางบินโดยคำนึงถึงสภาพอุตุนิยมวิทยา ตลอดจนการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ภาคพื้นดินและหอควบคุมจราจรทางอากาศ เพื่อป้องกันความเสี่ยงก่อนเริ่มการบิน

ในระหว่างการปฏิบัติการบิน (In-flight Operations) นักบินทำหน้าที่ควบคุมและบริหารจัดการระบบอากาศยานที่มีความซับซ้อน รวมถึงการตัดสินใจแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าและการปรับเปลี่ยนแผนการบินตามความจำเป็น ภายใต้กฎระเบียบด้านความปลอดภัยสากล กระบวนการนี้เน้นการบริหารทรัพยากรบุคคลในห้องนักบิน (Crew Resource Management) ซึ่งต้องอาศัยการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และความไว้วางใจระหว่างนักบิน โดยในทุกเที่ยวบินจะมีนักบินอย่างน้อยสองคน คือ นักบินที่ 1 (Pilot in Command/Captain) ผู้มีความรับผิดชอบสูงสุดด้านความปลอดภัย และนักบินที่ 2 (First Officer/Co-pilot) ซึ่งมีบทบาทสนับสนุนและสามารถปฏิบัติหน้าที่แทนได้ตามมาตรฐานการฝึกอบรม

ภายหลังการบินและในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน นักบินมีหน้าที่จัดทำบันทึกการบิน ประเมินผลการปฏิบัติการ ประสานงานด้านการบำรุงรักษา และช่วยเหลืออพยพผู้โดยสารตามแผนฉุกเฉิน ภารกิจทั้งหมดสะท้อนว่าอาชีพนักบินพาณิชย์ต้องอาศัยความรู้ทางเทคนิค วุฒิภาวะทางอารมณ์ ทักษะการสื่อสาร และความรับผิดชอบสูง ซึ่งเป็นสมรรถนะที่ขึ้นอยู่กับความสามารถและมาตรฐานวิชาชีพ มากกว่าความแตกต่างทางเพศสภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนากรอบแนวคิดในการศึกษาประกอบด้วยตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การข้อมูลความรู้ ความถี่ในการใช้สายการบิน และประสบการณ์เดินทาง โดยมีตัวแปรตาม การยอมรับบทบาทของนักบินพาณิชย์หญิงในประเทศไทยตามรูป

Citation: Witthawassamrankul, K., Nattamangkang, G., Tolanuwat, S., & Amornpipat, I. (2026). Passenger Perspectives and Determinants Influencing the Acceptance of Professional Roles of Female Commercial Pilots in the Thai Air Transport Industry. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296625;
DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296625

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296625

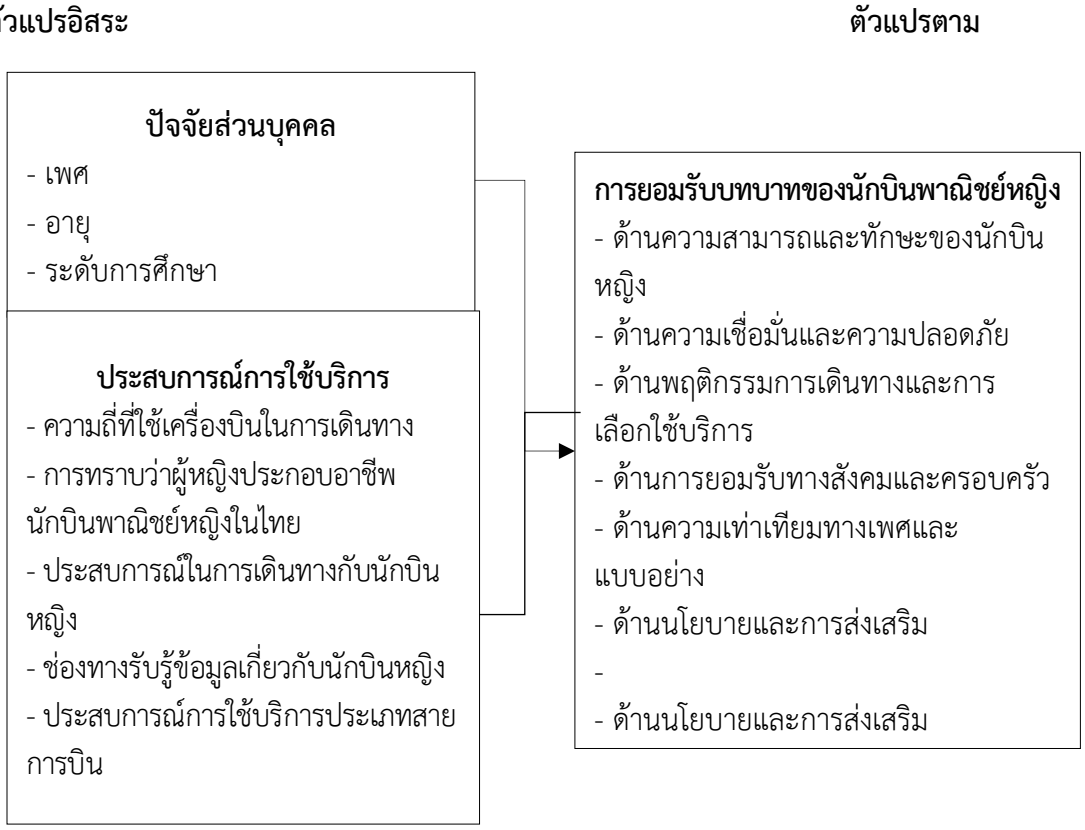

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการยอมรับบทบาทของนักบินพาณิชย์หญิง และเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการยอมรับดังกล่าวระหว่างกลุ่มเจเนอเรชันของผู้โดยสารสายการบินในประเทศไทย โดยระเบียบวิธีการวิจัยประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้โดยสารชาวไทยที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ซึ่งเคยใช้บริการสายการบินในประเทศไทยทั้งสายการบินต้นทุนต่ำ (Low-cost airlines) และสายการบินที่ให้บริการเต็มรูปแบบ (Full-service airlines) และมีประสบการณ์เดินทางในเที่ยวบินที่มีนักบินพาณิชย์หญิงปฏิบัติหน้าที่ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากไม่มีข้อมูลที่สามารถระบุจำนวนผู้โดยสารที่เคยเดินทางกับนักบินพาณิชย์หญิงในประเทศไทยได้อย่างชัดเจน ประกอบกับลักษณะการเดินทางทางอากาศที่ผู้โดยสารสามารถใช้บริการซ้ำได้หลายครั้งต่อปีและในหลายสายการบิน ทำให้จำนวนประชากรของการศึกษาครั้งนี้ไม่สามารถระบุเป็นค่าที่แน่นอนได้ (Unknown Population)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้โดยสารชาวไทยที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ซึ่งเคยใช้บริการสายการบินในประเทศไทยและมีประสบการณ์เดินทางกับนักบินพาณิชย์หญิง โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ซึ่งเป็นขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาประชากรที่ไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ผู้วิจัยใช้วิธีการ

Citation: Witthawassamrankul, K., Nattamangkang, G., Tolanuwat, S., & Amornpipat, I. (2026). Passenger Perspectives and Determinants Influencing the Acceptance of Professional Roles of Female Commercial Pilots in the Thai Air Transport Industry. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296625;
DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296625

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296625

สุ่มตัวอย่างแบบกำหนดโควตา (Quota Sampling) โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามช่วงอายุของเจเนอเรชันเป็น 4 กลุ่ม (Pew Research Center, 2019) กำหนดสัดส่วนตัวอย่างให้เท่ากันในแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 100 คน รวม 400 คน ได้แก่

เจเนอเรชัน Z (Gen Z) ผู้ที่เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2539–2555

เจเนอเรชัน Y (Gen Y หรือ Millennials) ผู้ที่เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2524–2538

เจเนอเรชัน X (Gen X) ผู้ที่เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2508–2523

เบบี้บูมเมอร์ (Baby Boomers) ผู้ที่เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2489–2507

การกำหนดโควตาให้แต่ละเจเนอเรชันมีสัดส่วนเท่ากัน ไม่ได้ใช้สัดส่วนประชากรผู้โดยสารจริงของแต่ละช่วงวัย แต่มีจุดมุ่งหมายเชิงการวิเคราะห์เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบแนวคิดและระดับการยอมรับบทบาทของนักบินพาณิชย์หญิงระหว่างแต่ละเจเนอเรชันได้อย่างชัดเจนและสมดุลทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่มุ่งเน้นการศึกษา “ความแตกต่างของทัศนคติระหว่างกลุ่มอายุ” มากกว่าการประมาณค่าทางประชากรศาสตร์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการเดินทาง ประกอบด้วย เพศ ช่วงอายุเจเนอเรชัน ระดับการศึกษา ความถี่ในการใช้บริการสายการบิน ประสบการณ์ในการเดินทางกับนักบินพาณิชย์หญิง และประเภทสายการบินที่เคยใช้บริการ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการยอมรับบทบาทของนักบินพาณิชย์หญิง แบบสอบถามส่วนนี้พัฒนาขึ้นโดยอิงจากแนวคิดการยอมรับบทบาทในวิชาชีพ (Role Acceptance) และทฤษฎีบทบาททางเพศ (Gender Role Theory) รวมถึงแนวคิดด้านสมรรถนะวิชาชีพในธุรกิจการบิน โดยการยอมรับบทบาทของนักบินพาณิชย์หญิงถูกจำแนกออกเป็นหลายด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถและทักษะของนักบินหญิง ด้านความเชื่อมั่นและความปลอดภัย ด้านพฤติกรรมการเดินทางและการเลือกใช้บริการ ด้านการยอมรับทางสังคมและครอบครัว ด้านความเท่าเทียมทางเพศและแบบอย่าง และด้านนโยบายและการส่งเสริม ซึ่งแต่ละด้านประกอบด้วยข้อคำถามย่อยที่สะท้อนการรับรู้ ความเชื่อมั่น และความไว้วางใจของผู้โดยสารต่อสมรรถนะของนักบินพาณิชย์หญิง

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แบบสอบถามใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ท (Likert’s Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ 1 หมายถึง น้อยที่สุด ถึง 5 หมายถึง มากที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยตามช่วงอันตรภาคชั้นที่มีความกว้างเท่ากัน

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญระดับปริญญาเอกด้านการจัดการการบินและบริหารธุรกิจ จำนวน 3 ท่าน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Item Objective Congruence: IOC) การทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ดำเนินการโดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน และคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach’s Alpha Coefficient) โดยผลการทดสอบพบว่าค่าความเชื่อมั่นโดยรวมอยู่ที่ 0.978 ซึ่งสะท้อนถึงความสอดคล้องภายในของข้อ

Citation: Witthawassamrankul, K., Nattamangkang, G., Tolanuwat, S., & Amornpipat, I. (2026). Passenger Perspectives and Determinants Influencing the Acceptance of Professional Roles of Female Commercial Pilots in the Thai Air Transport Industry. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296625;
DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296625

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296625

คำถามในระดับสูง อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความซ้ำซ้อนของข้อคำถามในแต่ละมิติ และพิจารณาตัดข้อคำถามที่มีความหมายใกล้เคียงกันออก เพื่อให้เครื่องมือมีความกระชับและลดความเสี่ยงของปัญหา Multicollinearity ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ทั้งข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ โดยข้อมูลปฐมภูมิได้มาจากการเก็บแบบสอบถามทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ แบบสอบถามออนไลน์ดำเนินการผ่าน Google Form เพื่อเข้าถึงกลุ่มผู้ตอบในวัยรุ่นและวัยทำงานตอนต้น ขณะที่แบบสอบถามออฟไลน์ใช้แบบสอบถามกระดาษเพื่อเข้าถึงกลุ่มผู้ตอบในช่วงวัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ทั้งนี้ เพื่อควบคุมความลำเอียงจากการเลือกตัวอย่าง (Selection Bias) ที่อาจเกิดจากการใช้ช่องทางออนไลน์เพียงอย่างเดียว ก่อนเริ่มตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบทุกคนจะต้องผ่านคำถามคัดกรอง (Screening Questions) เพื่อยืนยันว่ามีประสบการณ์ใช้บริการสายการบินจริง โดยกำหนดเงื่อนไขว่าผู้ตอบต้องเคยเดินทางโดยเครื่องบินเพื่อให้มั่นใจว่าผู้ตอบมีประสบการณ์เพียงพอในการประเมินบทบาทของนักบินพาณิชย์หญิง การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงเวลาปกติของธุรกิจการบิน ไม่อยู่ในช่วงเทศกาลสำคัญหรือเหตุการณ์พิเศษที่อาจส่งผลต่อทัศนคติของผู้โดยสาร

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS ประกอบด้วย

สถิติเชิงพรรณนา ใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและระดับการยอมรับบทบาทของนักบินพาณิชย์หญิงในแต่ละมิติ

สถิติเชิงอนุมาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างของระดับการยอมรับบทบาทของนักบินพาณิชย์หญิงระหว่างกลุ่มตัวแปรที่มีตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ ช่วงอายุเจเนอเรชัน ระดับการศึกษา ความถี่ในการใช้บริการสายการบิน ช่องทางการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับนักบินหญิง และประเภทสายการบินที่เคยใช้บริการ ก่อนดำเนินการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบสมมติฐานเบื้องต้นของการใช้ One-Way ANOVA ได้แก่ การกระจายตัวของข้อมูลแบบปกติ และความแปรปรวนของข้อมูลในแต่ละกลุ่มมีความเท่ากัน เพื่อให้การเลือกใช้สถิติมีความเหมาะสมและถูกต้องตามหลักการทางสถิติ การวิเคราะห์มุ่งเน้นทั้งการพิจารณาคะแนนเฉลี่ยรายมิติของการยอมรับ และคะแนนรวมของการยอมรับบทบาทนักบินพาณิชย์หญิง เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยในการศึกษาระดับการยอมรับและความแตกต่างของการยอมรับระหว่างกลุ่มเจเนอเรชัน

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามของผู้โดยสารสายการบินในประเทศไทยจำนวน 400 คน โดยมุ่งรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาและเชิงอนุมานตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อแสดงให้เห็นระดับการยอมรับบทบาทของนักบินพาณิชย์หญิง และความแตกต่างของระดับการยอมรับดังกล่าวตามปัจจัยส่วนบุคคลและประสบการณ์การใช้บริการสายการบิน โดยสามารถอธิบายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยการยอมรับบทบาทของนักบินพาณิชย์หญิงในประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาประสบการณ์การใช้บริการสายการบินไทย 3) เพื่อเปรียบเทียบการยอมรับบทบาทของนักบินพาณิชย์หญิงในประเทศไทย

Citation: Witthawassamrankul, K., Nattamangkang, G., Tolanuwat, S., & Amornpipat, I. (2026). Passenger Perspectives and Determinants Influencing the Acceptance of Professional Roles of Female Commercial Pilots in the Thai Air Transport Industry. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296625;
DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296625

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296625

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	194	48.5
หญิง	196	49.0
LGBTQ+	10	2.5
รวม	400	100.0
2. ช่วงอายุเจเนเรชั่น		
Gen B (พ.ศ.2489 - 2507)	100	25.0
Gen X (พ.ศ.2508 - 2523)	100	25.0
Gen Y (พ.ศ. 2524-2538)	100	25.0
Gen Z (พ.ศ.2539-2552)	100	25.0
รวม	**400**	**100.0**

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างแสดงไว้ในตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีการกระจายตัวของช่วงอายุครอบคลุมทุกเจเนอเรชัน ได้แก่ เจเนอเรชัน Z, Y, X และเบบี้บูมเมอร์ ตามสัดส่วนที่กำหนดด้วยวิธีการสุ่มแบบกำหนดโควตา เพื่อเอื้อต่อการเปรียบเทียบเชิงสถิติระหว่างกลุ่มอายุ ในด้านระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป ซึ่งสะท้อนถึงลักษณะของผู้โดยสารสายการบินที่มีระดับการศึกษาค่อนข้างสูง ทั้งนี้ ผู้วิจัยตระหนักถึงความเป็นไปได้ของความลำเอียงจากสัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่าง จึงได้นำตัวแปรดังกล่าวเข้าสู่การวิเคราะห์เชิงอนุมานในขั้นตอนถัดไปเพื่อควบคุมผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

ตารางที่ 2 ประสบการณ์การใช้บริการสายการบินของกลุ่มตัวอย่าง

ความถี่ในการใช้เครื่องบินในการเดินทาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยเดินทางโดยเครื่องบิน	27	6.8
1-3 ครั้งต่อปี	247	61.8
4-6 ครั้งต่อปี	92	23.0
7-12 ครั้งต่อปี	17	4.3
มากกว่า 12 ครั้งต่อปี	17	4.3
รวม	400	100.0
ประสบการณ์ในการเดินทางกับนักบินหญิง		
ไม่เคยเดินทางกับนักบินหญิง	75	18.8
เคยเดินทางกับนักบินหญิง 1-2 ครั้ง	165	41.3
เคยเดินทางกับนักบินหญิง 3-5 ครั้ง	93	23.3
เคยเดินทางกับนักบินหญิงมากกว่า 5 ครั้ง	12	3.0
ไม่รู้ว่าเคยหรือไม่	55	13.8

Citation: Witthawassamrankul, K., Nattamangkang, G., Tolanuwat, S., & Amornpipat, I. (2026). Passenger Perspectives and Determinants Influencing the Acceptance of Professional Roles of Female Commercial Pilots in the Thai Air Transport Industry. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296625;
DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296625

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296625

ความถี่ในการใช้เครื่องบินในการเดินทาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม	400	100.0

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประสบการณ์การใช้บริการสายการบิน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์การเดินทางทางอากาศในระดับปานกลางถึงสูง และรับรู้ว่ามีประสบการณ์ในการเดินทางกับนักบินหญิงในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นถึงการยอมรับบทบาทของนักบินพาณิชย์หญิงในภาพรวมของอุตสาหกรรม

ตารางที่ 3 ระดับการยอมรับบทบาทของนักบินพาณิชย์หญิง

การยอมรับบทบาทของนักบินพาณิชย์หญิง	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านความสามารถและทักษะของนักบินหญิง	4.28	0.702	มากที่สุด
2. ด้านความเชื่อมั่นและความปลอดภัย	4.27	0.686	มากที่สุด
3. ด้านพฤติกรรมการเดินทางและการเลือกใช้บริการ	4.29	0.686	มากที่สุด
4. ด้านการยอมรับทางสังคมและครอบครัว	4.37	0.634	มากที่สุด
5. ด้านความเท่าเทียมทางเพศและแบบอย่าง	4.32	0.678	มากที่สุด
6. ด้านนโยบายและการส่งเสริม	4.32	0.710	มากที่สุด
โดยรวม	**4.31**	**0.683**	**มากที่สุด**

ผลการวิเคราะห์ระดับการยอมรับบทบาทของนักบินพาณิชย์หญิงแสดงไว้ในตารางที่ 3 พบว่า ระดับการยอมรับในทุกมิติ ได้แก่ ด้านความสามารถและทักษะของนักบินหญิง ด้านความเชื่อมั่นและความปลอดภัย ด้านพฤติกรรมและการเลือกใช้บริการ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของแต่ละมิติใกล้เคียงกัน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง ผลลัพธ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าผู้โดยสารมีทัศนคติในเชิงบวกต่อนักบินพาณิชย์หญิงในทุกมิติ แต่มีความคิดเห็นไปในทิศทางค่อนข้างแตกต่างกัน โดยการยอมรับดังกล่าวเกิดขึ้นในระดับภาพรวมของบทบาทวิชาชีพ มากกว่าการพิจารณาจากคุณลักษณะเฉพาะด้านของเพศสภาพ **ผลการทดสอบสมมติฐาน** ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) แสดงไว้ในตารางที่ 4 และ 5 พบว่า ช่วงอายุเจเนอเรชัน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการยอมรับบทบาทของนักบินพาณิชย์หญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ (Post-hoc Analysis) ชี้ให้เห็นว่าผู้โดยสารในกลุ่มเจเนอเรชัน Y และ Z มีระดับการยอมรับสูงกว่ากลุ่มเบบี้บูมเมอร์ ในขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ความถี่ในการใช้บริการสายการบิน ประสบการณ์ในการเดินทางกับนักบินพาณิชย์หญิง ช่องทางการรับรู้ข้อมูล และประเภทของสายการบินที่ใช้บริการ ไม่พบความแตกต่างของระดับการยอมรับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในภาพรวม

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบ One-Way ANOVA จำแนกตามเจเนอเรชัน

แหล่งความแปรปรวน		SS	Df	MS	F	Sig.
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	11.069	3	3.690	13.368	0.000*
	ภายในกลุ่ม	109.296	396	0.276		

Citation: Witthawassamrankul, K., Nattamangkang, G., Tolanuwat, S., & Amornpipat, I. (2026). Passenger Perspectives and Determinants Influencing the Acceptance of Professional Roles of Female Commercial Pilots in the Thai Air Transport Industry. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296625;
DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296625

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296625

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.
รวม	120.365	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความแตกต่างระหว่างช่วงอายุเจเนเรชั่นกับการยอมรับบทบาทของนักบินพาณิชย์หญิงในประเทศไทยภาพรวม

ช่วงอายุเจเนเรชั่น	Gen B (พ.ศ. 2489-2507)	Gen X (พ.ศ. 2508-2523)	Gen Y (พ.ศ. 2524-2538)	Gen Z (พ.ศ. 2539-2552)
Gen B (พ.ศ.2489-2507)	-	0.690	0.000*	0.005*
Gen X (พ.ศ.2508-2523)		-	0.000*	0.129
Gen Y (พ.ศ.2524-2538)			-	0.179
Gen Z (พ.ศ.2539-2552)				-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า ผู้โดยสารสายการบินในประเทศไทยมีระดับการยอมรับบทบาทของนักบินพาณิชย์หญิงในทุกมิติอยู่ในระดับสูง โดยความแตกต่างของระดับการยอมรับเกิดขึ้นตามช่วงอายุเจเนอเรชันเป็นหลัก ขณะที่ปัจจัยด้านเพศและบริบทการใช้บริการสายการบินไม่แสดงผลแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการยอมรับบทบาทนักบินพาณิชย์หญิงในประเทศไทยสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนผ่านเชิงโครงสร้างของทัศนคติผู้โดยสาร จากการประเมินบทบาทวิชาชีพบนพื้นฐานของเพศสภาพ ไปสู่การประเมินบนพื้นฐานของสมรรถนะ ความเป็นมืออาชีพ และมาตรฐานความปลอดภัยการบิน ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของอุตสาหกรรมที่มีความเสี่ยงสูงและต้องอาศัยความเชื่อถือในระบบ (High-Reliability Organization) ผลการวิจัยพบว่า เพศของผู้โดยสารไม่ส่งผลต่อระดับการยอมรับบทบาทนักบินพาณิชย์หญิงในภาพรวม แม้ว่าจะยังพบความแตกต่างในบางมิติทางสังคมและครอบครัว ผลลัพธ์ดังกล่าวสะท้อนว่าการรับรู้บทบาทนักบินพาณิชย์ในบริบทปัจจุบันถูกกำหนดโดยมาตรฐานวิชาชีพและระบบการกำกับดูแลด้านความปลอดภัยมากกว่าอคติทางเพศ ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของอุตสาหกรรมการบินที่ให้ความสำคัญกับความถูกต้อง ความสม่ำเสมอ และการปฏิบัติตามขั้นตอนมากกว่าคุณลักษณะส่วนบุคคล ความเป็นมืออาชีพจึงทำหน้าที่ลดทอนบทบาทของเพศสภาพในการประเมินความสามารถของนักบินพาณิชย์ ในประเด็นความแตกต่างระหว่างช่วงอายุหรือเจเนอเรชัน พบว่า ผู้โดยสารในกลุ่ม Gen Y และ Gen Z มีระดับการยอมรับบทบาทนักบินพาณิชย์หญิงสูงกว่ากลุ่มเบบี้บูมเมอร์อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเจเนอเรชันของ Mannheim (1952) ที่อธิบายว่าประสบการณ์ทางสังคมร่วมกันในแต่ละช่วงวัยส่งผลต่อโลกทัศน์และทัศนคติของบุคคล อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในบริบทอุตสาหกรรมการบินปัจจุบัน ซึ่งกำลังเผชิญกับปัญหาการขาดแคลนบุคลากรการบินในระดับโลก ทัศนคติของคนรุ่นใหม่ที่เปิดรับความหลากหลายและประเมินสมรรถนะจากความสามารถมากกว่าเพศสภาพจึงไม่ใช่เพียงแนวโน้มทางสังคม แต่เป็นปัจจัยเชิงกลยุทธ์ที่ผลักดันให้องค์กรการบินต้องปรับวัฒนธรรมองค์กร นโยบายทรัพยากรบุคคล และภาพลักษณ์องค์กร เพื่อดึงดูดและรักษาบุคลากรคุณภาพใน

Citation: Witthawassamrankul, K., Nattamangkang, G., Tolanuwat, S., & Amornpipat, I. (2026). Passenger Perspectives and Determinants Influencing the Acceptance of Professional Roles of Female Commercial Pilots in the Thai Air Transport Industry. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296625;
DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296625

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296625

ระยะยาว ในด้านระดับการศึกษา แม้ผลการทดสอบจะไม่พบความแตกต่างในภาพรวม แต่พบความแตกต่างในบางมิติ เช่น ด้านการยอมรับทางสังคมและครอบครัว รวมถึงด้านนโยบายและการส่งเสริม โดยผู้ที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มยอมรับบทบาทนักบินพาณิชย์หญิงมากกว่า ผลลัพธ์นี้สามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดการจัดการทุนมนุษย์ (Human Capital Theory) ซึ่งชี้ว่าการลงทุนด้านการศึกษาช่วยเพิ่มความสามารถของบุคคลในการประเมินคุณค่าเชิงสมรรถนะของวิชาชีพ (Becker, 1993) ควบคู่กับทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Adult Learning Theory) ที่อธิบายว่าผู้ใหญ่มีแนวโน้มเรียนรู้และปรับทัศนคติจากประสบการณ์และข้อมูลเชิงระบบมากกว่าการยึดติดกับกรอบความเชื่อดั้งเดิม (Knowles et al., 2015) การศึกษาที่สูงขึ้นจึงเอื้อต่อการเปิดรับนวัตกรรมทางสังคมและการยอมรับความหลากหลายภายในวิชาชีพที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญสูง

ผลการวิจัยเกี่ยวกับความถี่ในการเดินทางทางอากาศและประสบการณ์ตรงกับนักบินพาณิชย์หญิงพบว่าผู้ที่เดินทางบ่อยและมีประสบการณ์บินกับนักบินหญิงมีระดับการยอมรับสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ที่อธิบายว่าบุคคลเรียนรู้และปรับทัศนคติผ่านการสังเกตและประสบการณ์ตรง (Bandura, 1986) รวมถึง Contact Hypothesis ที่ชี้ว่าการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มที่ถูกมองว่าแตกต่างช่วยลดอคติทางสังคม (Allport, 1954) ในบริบทการบิน ประสบการณ์ดังกล่าวยังสะท้อนถึงการรับรู้วัฒนธรรมความปลอดภัย (Safety Culture) และการบริหารจัดการทรัพยากรลูกเรือ หรือ Crew Resource Management (CRM) ซึ่งเน้นการสื่อสารที่ชัดเจน การทำงานเป็นทีม และความน่าเชื่อถือของผู้สั่งการในห้องนักบิน (Helmreich & Merritt, 1998) ปัจจัยเหล่านี้มีน้ำหนักต่อการยอมรับของผู้โดยสารมากกว่าเพศสภาพของนักบิน ในประเด็นช่องทางการรับรู้ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่าผู้โดยสารที่รับรู้ข้อมูลผ่านแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น การสื่อสารจากสายการบินหรือประสบการณ์ตรง มีระดับการยอมรับสูงกว่า ซึ่งสอดคล้องกับความน่าเชื่อถือของแหล่งสาร (Source Credibility Theory) ที่ชี้ว่าความน่าเชื่อถือของแหล่งสารมีผลต่อการยอมรับของผู้รับสาร (Hovland et al., 1953) นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาในมุมการตลาดการบิน ผลลัพธ์ดังกล่าวยังสะท้อนถึงบทบาทของสายการบินในฐานะผู้กำหนดวาระทางสังคม (Agenda Setting) และผู้สร้างภาพลักษณ์วิชาชีพนักบินผ่านกลยุทธ์การสื่อสารตราสินค้า (Airline Branding) ซึ่งการนำเสนอภาพนักบินหญิงสามารถใช้เป็นสัญลักษณ์ของความทันสมัย ความเป็นมืออาชีพ และความเท่าเทียมได้ (Entman, 1993) สำหรับประเด็นประเภทของสายการบินที่ไม่ส่งผลต่อระดับการยอมรับในภาพรวม ผลการวิจัยสามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดคุณภาพการบริการ (Service Quality Models) ซึ่งระบุว่าความปลอดภัยเป็นคุณค่าหลักที่ผู้โดยสารไม่สามารถประนีประนอมได้ ไม่ว่าจะเป็นสายการบินต้นทุนต่ำหรือสายการบินที่ให้บริการเต็มรูปแบบ (Parasuraman et al., 1988) ดังนั้น การยอมรับนักบินพาณิชย์หญิงจึงเป็นเรื่องของมาตรฐานวิชาชีพสากลมากกว่าความแตกต่างด้านรูปแบบการบริการหรือระดับราคา

โดยสรุป ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการยอมรับบทบาทนักบินพาณิชย์หญิงในประเทศไทยมิได้เป็นเพียงประเด็นด้านความเสมอภาคทางเพศในเชิงสัญลักษณ์ แต่เป็นโอกาสเชิงกลยุทธ์ของอุตสาหกรรมการบินไทยในการขยายฐานทรัพยากรบุคลากรคุณภาพ ท่ามกลางการแข่งขันและการขาดแคลนบุคลากรในระดับโลก ผลการศึกษานี้สามารถนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ในการกำหนดนโยบายความหลากหลายและการมีส่วนร่วม (Diversity and Inclusion: D&I) ทั้งในระดับองค์กรและระดับประเทศ เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ความยั่งยืน และความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยของอุตสาหกรรมการบินไทยในระยะยาว

Citation: Witthawassamrankul, K., Nattamangkang, G., Tolanuwat, S., & Amornpipat, I. (2026). Passenger Perspectives and Determinants Influencing the Acceptance of Professional Roles of Female Commercial Pilots in the Thai Air Transport Industry. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296625;
DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296625

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296625

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การส่งเสริมบทบาทนักบินพาณิชย์หญิงในระดับองค์กรและเชิงโครงสร้างโดยสายการบินควรยกระดับการสร้างต้นแบบหรือ Role Model ของนักบินพาณิชย์หญิงให้เป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กร มากกว่าการจำกัดอยู่เพียงการนำเสนอผ่านสื่อหรือการประชาสัมพันธ์ภายนอก โดยควรบูรณาการเรื่องราวความสำเร็จ เส้นทางอาชีพ และบทบาทหน้าที่ของนักบินหญิงเข้าไว้ในหลักสูตรการฝึกอบรมบุคลากรใหม่และการฝึกอบรมต่อเนื่องของพนักงานทุกระดับ แนวทางดังกล่าวจะช่วยสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ให้ความสำคัญกับสมรรถนะ ความเป็นมืออาชีพ และความปลอดภัยเป็นศูนย์กลาง พร้อมทั้งลดอคติทางเพศในกระบวนการทำงาน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมความปลอดภัยในอุตสาหกรรมการบิน

2. การปรับปรุงนโยบาย คู่มือปฏิบัติการ และการบริหารทรัพยากรลูกเรือ (CRM) สายการบินควรพิจารณาปรับปรุงคู่มือปฏิบัติการบินและแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรลูกเรือ หรือ Crew Resource Management (CRM) ให้ใช้ภาษาที่เป็นกลางทางเพศ และสะท้อนแนวคิดการทำงานร่วมกันโดยเน้นสมรรถนะและความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่มากกว่าบทบาททางเพศ การปรับปรุงเชิงโครงสร้างดังกล่าวจะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นในการทำงานเป็นทีมในห้องนักบิน ลดอคติที่อาจแฝงอยู่ในกระบวนการสื่อสารและการตัดสินใจ และสนับสนุนมาตรฐานความปลอดภัยการบินอย่างยั่งยืน

3. กลยุทธ์การสื่อสารและการตลาดบริการผ่านประสบการณ์ผู้โดยสาร ในด้านการสื่อสารและการตลาดบริการ สายการบินควรใช้ช่องทางการสื่อสารที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น เว็บไซต์องค์กร สื่อสังคมออนไลน์อย่างเป็นทางการ และกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) เพื่อสื่อสารบทบาทและความเป็นมืออาชีพของนักบินพาณิชย์หญิง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากข้อจำกัดด้านความปลอดภัยไม่เอื้อให้ผู้โดยสารเข้าถึงห้องนักบินโดยตรง สายการบินควรออกแบบจุดสัมผัสบริการ (Customer Touchpoints) ที่เหมาะสม เช่น การสื่อสารผ่านเสียงประกาศจากห้องนักบินที่แสดงถึงความมั่นใจและความเป็นมืออาชีพ หรือการจัดกิจกรรม Meet the Pilot บริเวณประตูเครื่องบินก่อนหรือหลังเที่ยวบิน ซึ่งจะช่วยสร้างประสบการณ์ตรงให้กับผู้โดยสาร เสริมสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัย และลดอคติทางเพศได้อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. การวิจัยเชิงเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรมในธุรกิจการบิน

การวิจัยในอนาคตควรขยายขอบเขตการศึกษาไปสู่สายการบินในภูมิภาคหรือประเทศอื่น ๆ รวมถึงสายการบินต่างประเทศที่ให้บริการในประเทศไทย เพื่อเปรียบเทียบผลการยอมรับบทบาทนักบินพาณิชย์หญิงในบริบททางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน การศึกษาลักษณะดังกล่าวจะช่วยขยายองค์ความรู้ด้านการจัดการข้ามวัฒนธรรมในธุรกิจการบิน และสะท้อนให้เห็นอิทธิพลของค่านิยมทางสังคมที่มีต่อการยอมรับบทบาทวิชาชีพในระดับสากล

2. การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อถอดบทเรียนเชิงลึกของนักบินหญิง

ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการศึกษาปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) กับนักบินพาณิชย์หญิง ผู้บริหารสายการบิน และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจเส้นทางอาชีพ อุปสรรคเชิงโครงสร้าง และปรากฏการณ์เพดานแก้ว (Glass Ceiling) ในอุตสาหกรรมการบินไทย

3. การศึกษาผลกระทบระยะยาวเชิงธุรกิจและภาพลักษณ์องค์กร

ควรมีการศึกษาผลกระทบระยะยาวของการมีนักบินพาณิชย์หญิงต่อผลประกอบการ ภาพลักษณ์แบรนด์ และความเชื่อมั่นของผู้โดยสาร เพื่อพิสูจน์ในเชิงประจักษ์ว่าความหลากหลายทางเพศไม่ใช่เพียงประเด็น

Citation: Witthawassamrankul, K., Nattamangkang, G., Tolanuwat, S., & Amornpipat, I. (2026). Passenger Perspectives and Determinants Influencing the Acceptance of Professional Roles of Female Commercial Pilots in the Thai Air Transport Industry. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296625;
DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296625

ด้านจริยธรรม แต่เป็นกลยุทธ์ที่สามารถสร้างความยั่งยืนและความสามารถในการแข่งขันให้กับองค์กรการบินในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย. (2568). *แนวนโยบายการส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศในอุตสาหกรรมการบิน*.

Allport, G. W. (1954). *The nature of prejudice*. Addison-Wesley.

Bakan, D. (1966). *The duality of human existence: Isolation and communion in Western man*. Beacon Press.

Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Prentice Hall.

Becker, G. S. (1993). *Human capital: A theoretical and empirical analysis, with special reference to education* (3rd ed.). University of Chicago Press.

Bem, S. L. (1974). The measurement of psychological androgyny. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 42*(2), 155–162. https://doi.org/10.1037/h0036215

Bem, S. L. (1981). Gender schema theory: A cognitive account of sex typing. *Psychological Review, 88*(4), 354–364. https://doi.org/10.1037/0033-295X.88.4.354

Eagly, A. H., & Karau, S. J. (2002). Role congruity theory of prejudice toward female leaders. *Psychological Review, 109*(3), 573–598. https://doi.org/10.1037/0033-295X.109.3.573

Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication, 43*(4), 51–58. https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x

Helmreich, R. L., & Merritt, A. C. (1998). *Culture at work in aviation and medicine: National, organizational and professional influences*. Ashgate.

Hovland, C. I., Janis, I. L., & Kelley, H. H. (1953). *Communication and persuasion: Psychological studies of opinion change*. Yale University Press.

International Civil Aviation Organization (ICAO). (2023). *ICAO data on the status of global aviation gender equality*. ICAO.

International Civil Aviation Organization. (2023). *ICAO data on the status of global aviation gender equality*. ICAO.

Knowles, M. S., Holton, E. F., & Swanson, R. A. (2015). *The adult learner: The definitive classic in adult education and human resource development* (8th ed.). Routledge.

Mannheim, K. (1952). *Essays on the sociology of knowledge*. Routledge & Kegan Paul.

Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Berry, L. L. (1988). SERVQUAL: A multiple-item scale for measuring consumer perceptions of service quality. *Journal of Retailing, 64*(1), 12–40.

Parsons, T., & Bales, R. F. (Eds.). (1955). *Family, socialization and interaction process*. Free Press.

Citation: Witthawassamrankul, K., Nattamangkang, G., Tolanuwat, S., & Amornpipat, I. (2026). Passenger Perspectives and Determinants Influencing the Acceptance of Professional Roles of Female Commercial Pilots in the Thai Air Transport Industry. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296625; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296625

Pew Research Center. (2019). Defining generations: Where Millennials end and Generation Z begins. https://www.pewresearch.org

Spence, J. T., & Helmreich, R. L. (1979). *Masculinity and femininity: Their psychological dimensions, correlates, and antecedents*. University of Texas Press.

Citation: Witthawassamrankul, K., Nattamangkang, G., Tolanuwat, S., & Amornpipat, I. (2026). Passenger Perspectives and Determinants Influencing the Acceptance of Professional Roles of Female Commercial Pilots in the Thai Air Transport Industry. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296625;
DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296625